

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 176/03-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. októbra 2003 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. P. L., M., vo veci porušenia základných práv podľa čl. 12 a čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a porušenia práv podľa čl. 7 a čl. 17 Všeobecnej deklarácie ľudských práv uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 SŽ 50/02, 6 SŽ 96/02 z 30. októbra 2002 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. P. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. januára 2003 doručená a 1. júna 2003 doplnená sťažnosť Ing. P. L., M. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základných práv podľa čl. 12 a čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6, čl. 13 a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a porušenie práv podľa čl. 7 a čl. 17 Všeobecnej deklarácie ľudských práv (ďalej len „všeobecná deklarácia“) uznesením

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Sž 50/02, 6 Sž 96/02 z 30. októbra 2002 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti, jej doplnenia a z príloh, ktoré boli k tejto sťažnosti priložené, vyplýva, že sťažovateľ sa návrhom z 13. mája 2002 domáhal na najvyššom súde preskúmania zákonnosti rozhodnutí Úradu priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky (ďalej aj „úrad“) vo veci patentu, konkrétne uznesenia úradu zo 16. novembra 2001 a z 13. marca 2002.

Uznesením sp. zn. 6 Sž 96/02 z 30. septembra 2002 najvyšší súd nepriznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov a zamietol jeho žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v uvedenom konaní pred najvyšším súdom. Zároveň sťažovateľovi určil povinnosť v lehote 7 dní predložiť plnú moc na zastupovanie advokátom alebo komerčným právnikom a zaplatiť 2 000 Sk z titulu súdnych poplatkov s poučením, že ak povinnosť nebude v stanovenej lehote splnená, najvyšší súd konanie o preskúmanie napadnutých rozhodnutí úradu v zmysle § 250a a § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zastaví.

Sťažovateľ na uvedenú výzvu reagoval tak, že najvyššiemu súdu predložil plnú moc na zastupovanie, nezaplatil však súdny poplatok, preto najvyšší súd podľa § 250d ods. 3 OSP uznesením z 30. októbra 2002 sp. zn. 6 Sž 50/02, 6 Sž 96/02 konanie zastavil.

Podľa sťažovateľa napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 30. októbra 2002 boli porušené ním označené ustanovenia ústavy, dohovoru, dodatkového protokolu a všeobecnej deklarácie *„najmä diskriminačným konaním z hľadiska postavenia (nie som advokát) a majetku (nemám na právniku)“*.

Sťažovateľ najmä na základe uvedených relevantných skutočností navrhol, aby ústavný súd *„zrušil uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Sž 50/02 a 6 Sž 96/02 zo dňa 30. októbra 2002 ako diskriminačné“*.

Sťažovateľ súčasne požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

Ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná ďalšia judikatúra).

Predmetom sťažnosti je tvrdené porušenie práv sťažovateľa garantovaných v čl. 12 a čl. 20 ústavy, v čl. 6, čl. 13 a v čl. 14 dohovoru, v čl. 1 dodatkového protokolu a v čl. 7 a v čl. 17 všeobecnej deklarácie uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 6 SŽ 50/02, 6 SŽ 96/02 z 30. októbra 2002.

1. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že základnou námietkou sťažovateľa bolo to, že napadnuté uznesenie treba považovať za diskriminačné z hľadiska majetkového, pretože najvyšší súd požadoval od sťažovateľa zaplatenie súdneho poplatku v predmetnej veci.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola (...) v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom (...).

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných dohovorom sa musí zabezpečiť bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Pokiaľ z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd poukazuje na to, že už podľa doterajšej jeho judikatúry je na skúmanie prípustnosti návrhu na začatie súdneho konania, jeho opodstatnenosti, dodržania zákonných lehôt, oprávnenosti navrhovateľa takýto návrh podať, právomoci súdu o ňom konať a rozhodnúť či splnenia iných zákonom ustanovených náležitostí zásadne príslušný orgán, ktorý rozhoduje o merite návrhu. To znamená, že právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, obsahuje v sebe právomoc skúmať to, či návrh

zodpovedá tým podmienkam, ktoré pre konanie o ňom ustanovuje príslušný procesný kódex. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci všeobecným súdom je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou (mutatis mutandis I. ÚS 74/02, I. ÚS 115/02).

Podstatou sťažnosti v časti namietajúcej porušenie čl. 12 v spojení s čl. 20 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 6 v spojení s čl. 14 dohovoru je pritom nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom najvyššieho súdu, ktorý v uznesení sp. zn. 6 Sž 50/02, 6 Sž 96/02 z 30. októbra 2002 dospel k záveru, že *„Súd navrhovateľovi uložil povinnosť predložiť plnú moc na zastupovanie advokátom alebo komerčným právnikom ako aj zaplata súdeho poplatku a o následkoch nesplnenia uložených povinností bol poučený. Nakoľko navrhovateľ predložil súdu plnú moc na zastupovanie a nezaplatil súdny poplatok, predseda senátu zastavil konanie podľa § 250d ods. 3 OSP“*. Podľa názoru ústavného súdu posúdenie otázok podmienok konania prináleží súdu, ktorý rozhoduje o merite veci, čo sa stalo aj v danom prípade. Skutočnosť, že sa sťažovateľ s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom, v tomto prípade najvyšším súdom, by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02). Podľa názoru ústavného súdu posúdenie predmetnej otázky zo strany najvyššieho súdu takéto nedostatky nevykazuje a na jeho meritórne preskúmanie preto ústavný súd nie je oprávnený.

Vzhľadom na všetky tieto skutočnosti je námietka porušenia čl. 12 a čl. 20 ústavy, čl. 6, čl. 13 a čl. 14 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu zjavne neopodstatnená.

Okrem uvedeného ústavný súd poukazuje na to, že pokiaľ ide o povinnosť zaplatiť súdny poplatok ako podmienku konania, Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) opakovane zdôraznil, že povinnosť zaplatiť súdny poplatok nemôže byť považovaná za také obmedzenie práva na prístup k súdu, ktoré by samé osebe bolo v nesúlade s čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri napríklad rozsudok ESLP vo veci Kreuz v. Poľsko z 19. júna 2001, § 60),

že z čl. 6 ods. 1 dohovoru nevyplýva právo na bezplatné súdne konanie (*mutatis mutandis* rozsudok ESLP vo veci Airey v. Írsko z 9. októbra 1979, § 25-26) a že nikdy nevyklúčil možnosť, že potreby spravodlivého výkonu justície môžu odôvodniť uloženie peňažného obmedzenia na prístup jednotlivca k súdu (*mutatis mutandis* rozsudky ESLP vo veci Brualla Goméz de la Torre v. Španielsko z 19. decembra 1997, § 33; vo veci Tolstoy-Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo z 13. júla 1995, § 61 a nasl.; vo veci Kreuz v. Poľsko, § 54). Tvrdenie sťažovateľa, že namietaný postup najvyššieho súdu je ako taký porušením čl. 6 ods. 1 a čl. 14 dohovoru preto neobstojí jednak z dôvodu, že medzi aktívnym konaním súdu pri skúmaní, či boli splnené podmienky konania („zaobraním sa otázkou zaplatenia súdneho poplatku”), a právom na spravodlivé, a teda nediskriminujúce súdne konanie nie je priama súvislosť, a jednak z dôvodu, že takýto postup nemožno bez ďalšieho považovať za odopretie prístupu k súdu. Keďže namietaný postup najvyššieho súdu nie je v zmysle citovanej judikatúry ESLP odopretím práva na súdnu ochranu, z povahy veci nemôže byť ani odopretím tohto práva z dôvodu diskriminácie založenej na majetku. Ústavný súd preto dospel k záveru, že medzi konaním napadnutého súdu, ktorým skúmal podmienky konania, a zákazom diskriminácie založenej na majetku podľa čl. 12 ústavy a čl. 14 dohovoru je *prima facie* absencia relevantnej súvislosti.

Pokiaľ sťažovateľ predmetnou sťažnosťou namietal v danom kontexte aj porušenie čl. 13 dohovoru, bolo potrebné v tejto časti jeho sťažnosť odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú taktiež pre absenciu relevantnej súvislosti.

2. Vo vzťahu k namietanému porušeniu označených článkov všeobecnej deklarácie je potrebné uviesť, že vzhľadom na to, že všeobecná deklarácia nebola vyhlásená podľa čl. 7 ústavy a § 1 a § 4 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, nemá tento dokument povahu prameňa práva Slovenskej republiky, ale len povahu politického dokumentu. Predmetom konania preto nemôže byť sťažnosť sťažovateľa v tej časti, v ktorej namieta porušenie práva priznaného mu medzinárodnou zmluvou, ktorá nemá povahu prameňa práva (II. ÚS 18/97). V tejto časti bolo treba odmietnuť sťažnosť aj pre nedostatok právomoci ústavného súdu .

Vzhľadom na všetky uvedené okolnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2003